

מיניבוסים ושלטי ניאון מהתקופה הסובייטית בסוהו פקטורי; מימין: תצלומי לוחמים שהוצבו ברחוב ראשי לציון יום השנה למרד ורשה; למטה: שפית במסעדת Opasly Tom

סיבוב ערים 48 שעות בוורשה

שבת

12:00 ברחוב פוקסל (Foksal), בין בתים אלגנטיים מהמאה ה-19, שהם מהמעטים ממבניה של העיר שלא נהרסו במלחמה, יש כיום מסעדות ובתי קפה אופנתיים. אחת מאלה, במספר 17, היא Opasly Tom, המספקת לנו טעימה ראשונה של המטבח הפולני העכשווי, הדוגל ברעיון של Slow Food ומשתמש במיטב המוצרים המקומיים העונתיים (אל תתפלאו אם תמצאו בהם עלי כותרת של פרחים, המעניקים למנות צבע מיוחד). כמו מסעדות ובתי קפה רבים בעיר, גם היא עושה שימוש חדש בחלל שהיה לו קודם ייעוד אחר, במקרה זה בית הוצאה לאור ידוע. השפית אנגישיקה קראוגליצקה זכתה בתואר "השפית הטובה בפולין", והמנות המוגשות לשולחן אינן מאכזבות את הבחירה.

14:00 אנחנו פוסעים ברחוב נובי שוויאט (Nowy Swiat), עולם חדש, הנהפך בסופי שבוע למדרחוב. הבניינים הסולידיים הנראים משני צדי הדרך, שנשללה במאה ה-17, מאכלסים היום

חניות של מוצרי יוקרה ורשתות פופולריות. מבנה אפור הסמוך למוזיאון הלאומי, שבעבר שכן בו מטה המפלגה הקומוניסטית, הפך להיות סמל הקפיטליזם כאשר נפילת המשטר פעלה בו הבורסה הפולנית, ואילו היום זהו מבנה שיש בו משרדים, חניות יוקרה ומסעדות טרנדיות. כשאנחנו מגיעים אל עץ הדקל המלאכותי, שהוצב בסוף הרחוב על ידי אמנית שקיבלה את השראתה בביקור בישראל, אנחנו פונים אל הרחוב המהודר של העיר, קרקובסקה פשדמיישצ'ה (Krakowskie Przedmieście). פסל של קופרניקוס, גאוות המדע הפולני, ניצב במרכז מערכת השמש המשוורטטת על המדרכה הרטובה, הנוצצת בקרני השמש. על ספסל סמוך מסומנות נקודות ציון הקשורות בבן העיר המפורסם, המלחין פרדריק שופן, שבכנסייה הסמוכה הוטמן לבו, לאחר שהובא לכאן מפריז אחרי מותו. מבניו ההיסטוריים של הרחוב המוביל אל העיר העתיקה ממשיכים להתגלות בזה אחר זה, עד שקשה להאמין שרובם נבנו אבן על אבן מתוך ההריסות. פנייה ימינה מובילה לכיכר גדולה הקרויה על

שם המרשל פילסודסקי (Pilsudski) ואל קבר החייל האלמוני, שאש התמיד שלו בוערת בצל קשתות האבן שנותרו מהארמון הסקסוני שניצב כאן בעבר. אנחנו מגיעים בדיוק כאשר נשמעות על אבני הכיכר האפורה נקישות המגפיים של חילופי המשמרות, המתקיימים לפני האנדרטה בכל יום בשנה, בכל מזג אוויר.

16:00 אנחנו חולפים בעיר העתיקה, שגם היא משוחזרת לגמרי, ממהרים לשיט בנהר הוויסלה (Wislaw) החוצה את העיר. הקפטן של הסירה,

לבוש במדים בעלי כותפות מוזהבות, מוביל אותנו מתחת לגשרים הנמתחים מעל הנהר. בשמים חולפים מטוסים ומסוקים המתאמנים לקראת המפגן הצבאי המתוכנן ליום החג שלמחרת. גדות הנהר כאן, ככפריז, נקראות השמאלית והימנית, לפי כיוון השיט במורד הנהר. אנחנו עוברים על פני מרכז קופרניקוס, מוזיאון מדע שמציע פעילויות לילדים וגם למבוגרים, אך בהמשך מתגלה הפעילות האמיתית שמתקיימת לצד הנהר בגיבוב של מכולות ודוכנים, המתחילים לפעול לעת ערב כבר מאולתרים. הגשם שירד הותר שלוליות בטיילת ההולכת ונבנית, שמבקשת להנגיש את הנהר לתושבי העיר. בגדה שממול נראים שני אצטדיוני ספורט גדולים ופארק רחב ידיים, שמעברו נמצאות השכונות המתעוררות (ועוד נבקר בהן מחר). לאחר שחלף מתחת לארבעה גשרים, הקפטן צופר ומבצע פנייה רחבה בחזרה לכיוון המוז שממנו יצאנו. השמש כבר מתחילה לשקוע, אך ימי הקיץ הארוכים מותירים אור דמדומים זהוב על העיר העתיקה, שהמוני תיירים, שחלק גדול מהם פולנים, באים לבלות בה וליהנות מהופעה חיה בכיכר.

20:00 עם רדת החשכה אנחנו נוסעים באחד משני קווי המטרו של ורשה לכיוון שכונת פובישלה (Powisle), שמסמלת היטב את השינוי שחל בעיר. החנויות המקוריות ובתי הקפה, השוכנים בבתים הנאים משנות העשרים של המאה הקודמת, כבר נסגרו. ברחובות החשוכים שמאחוריי עדיין יש מבנים תעשייתיים, שחלק מהם הוסבו לשימושים עכשוויים. אנחנו מטפסים במדרגות ברחוב סולץ (Solec) 44 מסעדה בעלת שם זהה. בחדר האחורי כדור דיסקו מפיץ שברירי אור, ומלצרים בביגוד שחור מגישים אל שולחנות העץ מנות שמככבים בהן הירקות והפירות המוחמצים והמותססים שנעשים במקום. כמה כוסות יין עוזרות לעכל את האוכל, שאי אפשר להגדירו אלא כניסיוני.

יום ראשון

10:00 ורשה נראית ירוקה ושלווה מבעד לחלונות הטרם המסיע אותנו אל רובע מוקוטוב (Mokotow). טיפות גשם עדינות מתערבבות בקרני השמש כאשר אנחנו יורדים בתחנה פוניה

קהל רב בא לשמוע קונצרט בחינם של יצירות שופן המתקיים בכל יום ראשון בפארק ווז'נקי; מזון טרי ואורגני בשוק ארוחת הבוקר ברובע

16:00 סוהו פקטורי הוא רק מיום אחד בהתחדשות השכונות שמעבר לנהר. הסצנה האמיתית מתרחשת ברובע הפועלים פראגה (Praga), שהפכה נגישה הרבה יותר בזכות קו המטרו השני של ורשה שנפתח לא מזמן. הרובע, שבעבר הייתה בו אוכלוסייה יהודית גדולה, שימש תפאורה לסרט "הפסנתרן", וכאן נמצא בית הספר שבו לימד יאנוש קורצ'ק. אף שזהו עדיין רובע עני עם לא מעט פשע, בשנים האחרונות הלכו וצצו מאחורי חזיתות הבתים המזונחות, ובעיקר ברחוב זובקובסקה (Ząbkowska), שפע של בתי קפה, בוטיקים ומקומות בילוי טרנדיים.

20:30 בוורשה נבנים במקביל בתי מלון של הרשתות הגדולות בעולם לצד מלונות בוטיק, כמו H15 שברחוב פוננסקה (Poznańska) 15. השמים המתכהים נראים מבעד לכיפת הזכוכית של הצרו הפנימית של מלון הדריות, שרק לוח הפלזמה המהבהב בכניסה מעל לדלפק הקבלה עם שידורי חדשות ומזג האוויר, מרמז על העיצוב המודרני של דירותיו המרווחות. ארוחת הבוקר, למי שאינו מנצל את המטבח העומד לרשותו, מוגשת ליד הכורסאות הפזורות בחצר. את ארוחת הערב אנחנו סועדים במסעדת המלון, שעיצובה והמנות שלה מהוקצעים ומתחכמים.

22:30 הגבר המעודכן שהמליץ על הבר Weles מנה עם מעלותיו את העובדה שלא קל למצוא אותו. פקפקנו בצורך לשוטט בחצרות האחוריות כאשר הרחוב כולו הומה ברים ופאבים, אך כאשר מצאנו אותו לבסוף, מאחורי דלת אפלולית לא מטומנת בגבה של השגרירות האוסטרלית ברחוב נובוגרודזקה (Nowogrodzka) 11, הבנו מדוע הוא נחשב לאחד הברים האיכותיים של העיר, אם כי ביום ראשון בלילה הוא היה שקט, כמעט נטוש.

יום שני

10:00 הדמיון אינו פוסק מלחפש ברחובות העיר את המקום אשר שכן בו הגטו היהודי של ורשה. לבסוף אנחנו מגיעים אל קטע קיר קטן שנותר מחומתו ואשר ממחיש יותר מכל את קיומו. קיר הלבנים הכהה והצנוע מרשים במיוחד על רקע השיכונים הבהירים שנבנו בתקופה הסובייטית מהריסות בנייני הגטו. לפני אחד המבנים האלה, על גבעה קטנה ומכוסה עשב ברחוב מילה (Mila) 18, נבנתה אנדרטה. כאן היה הבונקר של מנהיגי המרד וכאן הם נהרגו. אחרי רגעי הדממה בנקודות הציון הללו אנחנו הולכים לעבר אנדרטת גטו ורשה שמאחוריה נבנה מוזיאון פולין (Polin), המוזיאון החדש והמרשים לתולדות יהדות פולין,

הכניסה לעיר העתיקה לעת שקיעה; למטה: סימון המקום שבו עברה חומת הגטו היהודי

המאיימים להמטיר שוב מלווים את המוזיקה הגוברת בדרמטיות.

13:00 אנחנו נוסעים על פני גשר לגדה האחרת של הוויסלה, אל סוהו פקטורי (Soho Factory) - מתחם גלריות ובידור השוכן במבנים תעשייתיים נטושים. שם מאיר את פנינו מוזיאון הניאון (Muzeum Neonów) - גלריה פרטית שהוקמה על ידי בני הווג אילונה קרבינסקה ודויד היל, צלמת פולנייה ומעצב גרפי בריטי ("עיצבתי את הלוגו של ברקזיט"). המוזיאון מוקדש לאמנות הנעלמת של שילוט הניאון, שהתנוסס על מבנים בתקופה הקומוניסטית על מנת לפוגג את הקדרות של התקופה ("תקוות שוא", אומר דויד ומצמיד מוט ליבון לצינורות הזכוכית הקמים לתחייה בצבעים שונים).

סמוך למוזיאון נמצאת גם Warszawa Wschodnia, מסעדה גדולה ונוצצת הפתוחה סביב השעון, שאחד משותפיה הוא ישראלי. ("כששואלים אותי בארץ אם המסעדה מגישה אוכל פולני, אני עונה: אתם לא יודעים מה זה אוכל פולני, " אומר יואל בירמן).

ראשון קיציים קונצרטים בחינם של יצירותיו של המלחין, בביצוע פסנתרנים אורחים בעלי מוניטין בינלאומיים. עד שיהל הקונצרט אנחנו מטיילים תחת גשם דק בשבילי הגנים המובילים בין הארמון ובית המרחץ המלכותי, שטושים משוטטים ברחבתו הרטובה. צילילי הפסנתר נשמעים בעת שאנחנו עושים את דרכנו שוב במעלה הגבעה כדי להצטרף לקהל הרב שהתקבץ על הספסלים, המדרגות ומשטחי הרשא. הגשם פוסק, ותחת עיניו הפקוחות של שופן המטריית מונחות כדי להתייבש בעוד העננים האפורים

אל (Targ Sniadaniowy), שוק ארוחת בוקר, המושתת על טהרת מזון טרי ואורגני. אנחנו פוסעים בשבילים וטועמים: דבש לבן וסמך, ליקר עשבי תיבול ופירות יער, ריבות, מיצי תפוחים וסיידרים, לחמים, מאפים ופשטידות שהכינו בעלי הדוכנים. הטעימות יכולות להיות ארוחת בוקר בפני עצמה, אך אפשר גם למלא צלחת ולשבת על הדשא או על אחד הספסלים הסמוכים.

11:00 נסיעה נוספת בטרם מביאה אותנו אל כיכר אוני לובלסקי (Unii Lubelskiej). משם חוצים את הרחוב אל שדרות שוחה (Szucha), שלאורכן ניצבים בניינים מהודרים של משרדי ממשלה ושגרירויות. בזמן מלחמת העולם השנייה נודע הרחוב לשמצה כמרכז של הכוחות הגרמניים, כפי שעדיין מעיד המוזיאון במספר 25 שבו שכן מטה הגסטאפו, וכיום הוא משרד החינוך. בהמשך, ברחוב בגטלה (Bagatela), מאחורי חומת לבנים אפורה נמצא משרד ראש הממשלה. אנחנו פונים אל אחת משכיות החמדה של ורשה - הפארק המלכותי וו'נקי (Łazienki). כאן, תחת פסל של שופן, מתקיימים בימי

